

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Vanemlik Vastutus – Lapse Isikuhooldusõigus Ja Suhtlusõigus](#) England and Wales

Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus

Inglismaa ja Wales

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Mida tähendab õiguslik termin „vanemlik vastutus” igapäevaelus? Millised on vanemliku vastutuse kandja õigused ja kohustused?

Vanemlik vastutus tähendab kõiki õigusi, kohustusi, volitusi, ülesandeid ja vastutust, mis seaduse järgi on lapse vanemal lapse ja tema vara suhtes. See hõlmab mis tahes kohustusi, mis tal lapsega seoses võivad olla (näiteks ülalpidamiskohustus), ja õigusi, mis tal lapse surma korral võivad lapse vara suhtes olla. Inglismaa ja Walesi õiguse kohaselt ei kuulu vanemliku vastutuse alla otsused selle kohta, kelle juures laps peaks elama ja kellega koos aega veetma.

2 Kellel lasub üldjuhul vanemlik vastutus lapse eest?

Kui lapse vanemad on abielus või registreeritud kooselus, on vanemlik vastutus nii emal kui ka isal (või teisel naissoost vanemal). Emadel on alati vanemlik vastutus ning vallaline isa või teine naissoost vanem, kes ei ole lapse emaga abielus ega registreeritud kooselus, võib selle saada kokkuleppel emaga, kohtu määrusega või registreerides sünni koos lapse emaga. Võõrasvanemal võib olla vanemlik vastutus kokkuleppel lapse vanemliku vastutusega vanema või vanematega või kohtu määruse alusel. Isikul, kelle kasuks on seoses lapsega tehtud suhtluskorra määrus selle kohta, kelle juures ja millal laps peaks elama, on vanemlik vastutus määruse kehtivuse ajal või mõnikord ka kauem. Lapsendamismääruse vormistamine annab vanemliku vastutuse tähtajatult, kui seda ei tühistata. Erieestkostjatel (vt vastus 3. küsimusele) on vanemlik vastutus määruse kehtivuse ajal. Kohaliku omavalitsuse asutusel on lapse suhtes vanemlik vastutus, kui lapse kohta on tehtud hoolduskorraldus. Isikul, kellel on vanemlik vastutus 1996. aasta Haagi lastekaitse konventsiooni artikli 16 alusel, säilib vanemlik vastutus juhul, kui lapse harilikuks viibimiskohaks saab Inglismaa ja Wales; vanemliku vastutuse teostamine toimub Inglismaa ja Walesi seaduste kohaselt.

3 Kui vanemad ei ole suutelised või ei soovi lapse eest vanemlikku vastutust kanda, kas nende asemele võib määrata mõne teise isiku?

Kohus võib vanemliku vastutuse teostamiseks määrata erieestkostja, kui vanemad ei suuda lapse eest hoolitseda. Vanemliku vastutusega vanem võib määrata oma surma puhuks lapsele eestkostja. Kohalikul omavalitsusel (sotsiaalhoolekandeaasutusel) on vanemlik vastutus, kui laps on tema hoole all.

4 Kuidas lahendatakse vanemliku vastutuse küsimus, kui vanemad lasevad abielu lahutada või elavad lahus?

Vanemlikku vastutust ei mõjuta see, kui paar asub lahus elama, olenemata sellest, kas partnerid on abielus või mitte. Kohus võib vanemliku vastutuse teostamist piirata, kui ta peab seda asjakohaseks. Mõnel juhul võib kohus

vanemliku vastutuse täielikult ära võtta (seda ei saa siiski võtta vanematelt, kes on omavahel abielus).

5 Kui vanemad sõlmivad vanemliku vastutuse küsimuses kokkuleppe, siis milliseid vorminõudeid peavad nad järgima, et kokkulepe oleks õiguslikult siduv?

Kokkulepe tuleb sõlmida [vanemliku vastutuse kokkuleppe](#) vormis.

Kohtute aadressid ja muud kontaktandmed leiate [Tema Majesteedi kohtuteenistuse \(HMCTS\)](#) veebisaidilt. Vormile on lisatud juhised. Kuna kokkuleppe sõlmimine mõjutab tõsiselt mõlema vanema õiguslikku seisundit, soovitatakse mõlemal enne vormi täitmist küsida õigusnõu. Inglismaal ja Walesis vajalikus kohas asuva juristi nime ja aadressi vt õigusliidu (Law Society) juristide otsingu veebisaidilt „Find a Solicitor“ (00 44 (0) 20 7242 1222) või järgmistest kohtadest:

- kohalik perekonnaasjade kohus;
- [kodanike nõustamisbüroo](#);
- õiguskeskus;
- kohalik raamatukogu.

Teatavatel juhtudel võib vanematel olla ka õigus saada tasuta õigusabi.

Vanemad peavad esitama isikut tõendava dokumendi ja nende allkirjad peab kinnitama volitatud kohtuametnik. Ema peaks kohtusse kaasa võtma tõendi, et ta on lapse ema – seega on vaja lapse täieliku sünnitunnistuse koopiat. Samuti peab ta oma isikut tõendama, esitades foto ja allkirja (näiteks isikut tõendav kaart, millel on foto, ametlik läbipääsuluba või pass). Isa peab oma isikut tõendama, esitades foto ja allkirja (näiteks isikut tõendav kaart, millel on foto, ametlik läbipääsuluba või pass).

Kui vorm on allkirjastatud ja kinnitatud, tuleks teha kaks koopiat. Kokkuleppe originaalvormi ja selle koopiad saab viia või saata aadressile

The Central Family Court,
First Avenue House,
42-49 High Holborn,
London WC1V 6NP.

Perekonnaasjade keskkohus (Central Family Court) registreerib kokkuleppe ja säilitab selle originaali. Koopiad varustatakse templijäljendiga ja saadetakse tagasi igale lapsevanemale kokkuleppes märgitud aadressil. Kokkulepe ei jõustu enne, kui perekonnaasjade keskkohus on selle kätte saanud ja registreerinud. Vanemliku vastutuse kokkuleppe registreerimine on tasuta. Kui kõnealuseid lapsi on rohkem kui üks, tuleks iga lapse kohta täita eraldi vorm.

6 Kuidas on võimalik vanemliku vastutuse küsimust kohtuväliselt lahendada, kui vanemad ei jõua kokkuleppele?

Kasutada saab lepitusteenuseid, mis aitavad vanematel jõuda lapse edasise kasvatamise asjus rahuldava kokkuleppeni. Kõik saavutatud kokkulepped tuleb registreerida kohtus. Registreerimine on vajalik selleks, et kokkulepe kinnitada ja jõustata muuta.

Lisateavet perelepituse kohta leiate [justiitsministeeriumi](#) veebisaidil.

7 Kui vanemad pöörduvad kohtusse, milliseid last käsitlevaid otsuseid saab kohus teha?

Kohtunikul on võimalik otsustada, kelle juures ja millal laps elama hakkab. Kohtunikul on võimalik ka otsustada, kellega ja millal laps aega veedab või muul viisil kokku puutub. Vanemaid julgustatakse suhtluse osas kokkuleppele jõudma. Kohtud ei otsusta lastele elatise maksmise üle; kui vanemad ei jõua omavahel

kokkuleppele, teeb seda [laste elatise teenistus](#) (Child Maintenance Service). Vanemad lepivad tavaliselt kokku, millises koolis laps käib; kui kokkuleppele ei jõuta, võib selle otsustada kohtunik, kes teeb konkreetse küsimuse kohta määruse. Laps säilitab oma nime, kui kohus ei määra teisiti. Samuti võib kohus keelata isikul vanemliku vastutuse osalise teostamise, andes teatavate tegude keelamise määruse. Kohus võib otsustada ka riigi jurisdiktsioonist alalise väljaviimise ja perekonnanime muutmise (vt 8. küsimus).

8 Kui kohus otsustab, et lapse eestkostjaks jääb üks vanem, kas see tähendab, et see vanem võib kõiki lapsega seotud asju otsustada ilma neid enne teise vanemaga arutamata?

Kohus eeldab, et vanemad võtavad otsused vastu kokkuleppel. Kui mõlemal vanemal on vanemlik vastutus, peab vanemal, kelle kasuks on tehtud suhtluskorra määrus lapse elukoha kohta, olema mitteresidendist vanema (ja muude vanemliku vastutusega isikute) nõusolek lapse alaliselt Ühendkuningriigist äraviimiseks või kohtu luba. Vanem, kelle juures laps määruse kohaselt peab elama, võib jurisdiktsiooni piires (Inglismaa ja Wales) kolida. Lapse perekonnanime muutmiseks on vaja kõigi vanemliku vastutusega isikute nõusolekut või kohtu luba.

9 Kui kohus määrab lapse vanemate ühise eestkoste alla, mida see igapäevaelus tähendab?

Vanemad jagavad elukohta. Laps veedab osa ajast kummagi vanemaga, nagu kohus on määranud. See võib avaldada mõju lapsele makstava elatise suurusel.

10 Millisesse kohtusse või ametiasutusse peab esitama avalduse seoses vanemliku vastutusega? Milliseid vorminõudeid peab järgima ning millised dokumendid avaldusele lisama?

Taotlus on võimalik esitada perekonnaasjade kohtule kooskõlas [1989. aasta lastekaitseaduse](#) artikliga 4. Kohtu kontaktandmed leiate [Tema Majesteedi kohtuteenistuse](#) veebisaidilt. Sellelt veebisaidilt leiab ka [taotluse vormi](#). Kõigile vanemliku vastutusega isikutele tuleb saata taotluse vormi koopiat. Dokumendid esitatakse hiljem kohtu juhiste kohaselt.

11 Milline on menetluse kord sellistes asjades? Kas on võimalik kohaldada kiirmenetlust?

Menetlus on selline, nagu eespool kirjeldatud. Vanemliku vastutuse saamiseks kiirmenetlust ei kasutata.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Menetlusabi antakse ainult siis, kui on tõendeid perevägivalda kohta.

13 Kas vanemliku vastutuse kohta tehtud otsuse saab edasi kaevata?

Jah. Vanemlikku vastutust käsitlevaid otsuseid on võimalik edasi kaevata piirkonnakohtuniku tasandilt ringkonnakohtuniku tasandile. Kõrge kohtu piirkonnakohtuniku edasikaebused esitatakse kõrge kohtu tasandi kohtunikule.

14 Teatavatel juhtudel võib osutada vajalikuks taotleda kohtult või mõnelt muult ametiasutuselt vanemlikku vastutust käsitleva otsuse täitmist. Milline on menetluse kord sellisel juhul?

Vanemlik vastutus on õigus ja seda ei saa iseenesest jõustada. Vanemliku vastutuse teostamata jätmise korral on võimalik pöörduda taotlusega perekonnaasjade kohtusse, et lahendada konkreetne vaidlusalune küsimus,

näiteks lapse ülalpidamise kohustuse täitmise kohta. Kohtute aadressid ja muud kontaktandmed leiate [siit](#).

15 Mida tuleb teha, et muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitlevat otsust selles liikmesriigis tunnustataks ja täidetaks?

Kui soovite täitmisele pöörata nõukogu määruse (EÜ) nr 2001/2003 (Brüsseli IIa määrus) kohast suhtlusõiguse määrust või artikli 11 lõike 8 kohast määrust, mis on tehtud mõnes teises liikmesriigis, peaksite hankima otsuse teinud kohtult määruses ettenähtud tõendi ja pöörduma määruse tunnustamiseks või täitmiseks peakantseleisse perekonnaasjade kohtu aadressil. Muude määruste registreerimiseks, tunnustamiseks või mittetunnustamiseks peaksite pöörduma peakantseleisse.

16 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, et vaidlustada muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tunnustamine? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Määruse andmise peaksite vaidlustama otsuse teinud jurisdiktsiooni alla kuuluvas kohtus enne määruse andmist. Kui selle riigi seadustes on nii ette nähtud, tuleks kõiki juhtumi vastu huvi tundvaid isikuid teavitada asjaolust, et kohus arutab määruse taotlust. Selle liikmesriigi seadustes on kirjas, mida sellise määruse vaidlustamiseks ette saab võtta.

17 Millist õigust kohaldab kohus vanemlikku vastutust käsitlevas menetluses, kui laps või pooled ei ela selles liikmesriigis või on eri kodakondsusega?

Menetlus tuleb algatada selle jurisdiktsiooni kohtus, kus on lapse harilik viibimiskoht.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

Viimati uuendatud: 10/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.